

CZAKÓ GÁBOR

A derék nyaller panasza

Jöhetnek kétszínű tavaszok meg alattomosan föl-fölragyogó sötét telek, züllött hajnalok és foszló éjszakák, hanem az igazság mindörökre igazság marad. Erre, az igazság igazságára szegény, drága jó édesanyám tanított. Édes kisfiam, soha nem hazudj. Tedd mindig azt, ami a szívedből jön. Ahogy a nap szívéből árad a meleg meg a fény.

Akárcsak most. Ragyog a kert a domb hátán, az új házakon fényes a friss cserép, a régieken barnászöld a moha. Hóféhér káposztalepke lebeg az ablakom előtt. Boldog a világ, és én is az szeretnék lenni.

Eszembe se jut tagadni, hogy lényem lényegét illetően nyaller volnék, mert bizony ez lerí rólam. Ez az igazság. Esetleg az igazság túlsó fele, vagy éppen az innenső, netántán akármelyik oldala – ugyanaz, mindegy. Én itt is, ott is, amott is ugyanaz vagyok.

Az a lényeg, hogy igen fáj, hogy ha valahova belépek, ott menten légüres tér támad körülöttem. Pedig az emberek nem húzódnak el tőlem látványosan, mégis azt érzem, szinte megcsap, akár a rosszul bezárt ablakon besunnyogó téli szél, hogy a jelenlévők valahogy a hidegebb oldalukat fordítják felém. Nem állítom, hogy izegnek-mozognak, firegnek-forognak-tekeregnek, de az biztos, hogy ami mínusz akad bennük, azt mind lényük innenső felébe tuszkolják, miközben megannyi hátramenetbe kapcsolt kohóként dolgoznak a lelkek, s úgy intézik, hogy fagyukat mind rám összpontosítsák.

Én őszintén igyekszem. Szívből mosolygok, férfiasan szorítom a kezeket, balommal meg is simogatom a jobbjukat. Természetesen a nők karját is, meg a gyerekek buksiját, átadom a helyemet, nyújtom a poharakat, a sütis tányért, melegbarnán nézek a szemükbe, őket meg rázza a hideg.

A pincérek tálcáján dermedten vacognak a csészek.

Próbálok minél nyájasabban tekinteni rájuk. Ehhez jók az adottságaim, mert ma is járok edzőterembe. Kézfogásom férfias, mégsem reszelős, mint a kőműveseké, a szemem pedig – szerencsére – nem szürös fekete, nem is possadt-akvárium zöld, hanem a legderültebb, legnyájasabb őzbarna. A tekintetem pedig – állítólag Mátyás király nézett így... De hagyjuk, még valaki félreért, s azt hiszi, hogy hiú majom vagyok, aki önmagát bálványozza.

Beosztottaimnak sem engedem meg, hogy dicsérjenek, mert az ilyesmi sosem szívbeli. Ők nem lelki nyallerek. És ha azok is lennének, mi közöm hozzájuk? Persze, én neveztem ki őket a cégnél ennek-annak, s ezért úgy tesznek, mintha hálások volnának nekem. Szóval korruptak, magyarul romlottak, belül dögbüdösek, s ez kijön belőlük, ha megszólalnak, de nem is kell beszélniük: árad összes mozdulatukból, szavukból, sunyi pislogásukból, műmosolyukból.

Nem bántom, még kevésbé üldözöm őket. Megértem, hogy el akarják tartani a családjukat, élni akarnak – ha belőlem, hát belőlem. Ha a munkájukat elvégzik, az elég. És ha ehhez nyallerkódnak, lelkük rajta! Számomra egyszerűen gusztustalanok, még akkor is, ha nem csettintenek hozzá. Legkivált az a vonásuk idegesít, hogy közeledtemre megdermednek. Persze, heherésznek, bazsalyognak, végzik alázatos szolgálatukat, ámde recsegnek-ropognak, s olvadozás közben mégis olyanok maradnak, mint egy félig elszopogatott jégcsap.

Fontos embernek érzem magam közöttük. Ők az én eleven bizonyítványaim. Szemlátomást utálnak, sőt, undorodnak tőlem, ám én mégis jót teszek velük: lecsapolom belőlük azt, amitől szenvednek, mondhatjuk úgy is, hogy személyiségük rosszabbik, jégkorszaki részét. Sajnos ettől még nem lesznek derültebbek, harminchat fokosabbak, csak egy kicsit elviselhetőbbek. Így vagyunk ezzel valamennyien, akik életüket föladatnak tekintik. Egy jobb világért, kedvesebb emberiségért végzett munkának.

No, nem! Sosem harcnak! Maradjunk csak a munkánál. A harc túl nagy szó, ezért sokan emlegetik, aztán belegabalyodnak, a végén még bele is pusztulnak. Nem kell hozzá egyéb, csak három dolog, ahogy egy bizonyos Montecuccoli tábornok kinyilvánította: pénz, pénz és pénz. Bele is halt. Csoda-e, hogy a csatáktól nem lesz testhezállóbb a világ? Szebb sem, inkább rondább, mert az ún. hősi emlékművek – valljuk meg, túlnyomórészt dagályos giccsek.

Hazugságok, amelyeket alkotóik úgy formálnak, hogy lehetőleg minél több rendszert legyenek képesek kiszolgálni. Az ilyen holmik a művészetipari nyallerkodás silány megnyilvánulásai. Márpedig a nyallerság nem lehet üzemszerű, mert nem gépesített márvány- és bronzbábugyártás, iskolákat vagy párt-székházakat beborító festménysablonok pingálása meg hasonló, egyszóval nem dologi, hanem tüzes, mélyen személyes ügy, ember és ember közti lélekcsere. Akkor is, ha a vakmerő nyaller hőemberhez

közelít, aki már rég halálra éhezett a lelkét. Vere-sége nem szégyen, hanem dicsőséges életáldozat, akár Zrínyi Miklós hősi halála Szigetvárott.

Szeretek nyaller lenni. Nekem ez a viselkedés édes, mézes, csokis, és én éppen ilyen ízekre sóvárgok, mert hiányzanak az életemből, ám soha nem kapok eleget az emberektől. Sőt, keveset sem, semmit sem. Még a feleségemben is csalódnom kellett, meg a gyer-mekeimben, akik az én egyetlen Teréziám ostoba, vaklelkű racionalitásának áldozatai lettek...

Mondjátok meg, kedves barátaim, mi rosszat lát-tok abban, hogy nyaller vagyok, és egy kis mézet próbálok csempésnyi a savanyú napjaitokba? Az ál-nyallerek csak fosztogatni tudnak, elvenni a másét, de adni, legalább parányi nyájasságot csöppenteni

a recsegő-ropogó érdekélet fogaskerekei közé – nos, arra képtelenek.

Nézzetek körül a világban, kedves felebarátaim, hogy micsoda hétpróbás, aljadék gazemberek rohan-gálnak benne, s uralkodnak fölötte?

Igen, hányan és hányan tolvajok, hazugok, csalók, vérnőszők, s lám, velük semmi bajotok. Az ilyenek-vel dúdolva kijöttök, mi több, durvaságukat hajlan-dók vagytok bátorságnak, ne adj' Isten, vitézségnek tekinteni...

Ámde amikor egy szelíd és őszinte nyallerrel talál-koztok, aki jót akar nektek, éppen a jót adná nektek, akkor ti – no, hagyjuk... Hagyjuk, mert egy nyaller gyűjti, könnyeivel együtt nyeli, de gondolatban sem vágja vissza a mocskos pofátokba a sértést.

Múterembelső a Kerékpárosok című szoborral